

Het zingen van de wereld

Van dezelfde auteur:

Man in het landschap

Studie van de schaduw

De stilte van de wereld na ons

Aanrakingen

Marc Tritsmans

Het zingen van de wereld

Gedichten

Nieuw Amsterdam

© Marc Tritsmans 2017
Alle rechten voorbehouden
Omslagontwerp Herman van Bostelen
Foto auteur © Jef Van Eynde
NUR 306
ISBN 978 90 468 2293 7
www.nieuwamsterdam.nl

Plaatsbepalingen

VERTROUWDE CONSTELLATIES

ik ben een man van de noordelijke hemisfeer
en wil mij mijn noorden niet laten ontfutselen
wellicht heb ik nog wat van de duiven

7

huist een gedemodeerd kompas in mijn hoofd
want waar ik ook neerstrijk ga ik in het donker
vastberaden op zoek naar vertrouwde constellaties

fluisteren stemmen van verre voorouders – jagers
reizigers? – me dwingend in het oor dat niemand
zonder plaatsbepaling echt kan bestaan

altijd willen mijn voeten weten waar ze zich precies
bevinden: gezekeerd en geaard ook al dwalen we
met z'n allen stuurloos te midden van ontelbare heelallen

ZON

8 wij zoeken haar bij het ontwaken
keren als zonnebloemen telkens weer
onze gezichten naar haar warmte toe
volgen met argusogen haar dagelijkse

tocht boven ons hoofd en worden stiller
als zij ons in duisternis zal achterlaten
zoals een moeder die 's avonds zacht
de slaapkamerdeur achter zich sluit

soms waagt zij het zelfs om midden op
de dag onverhoeds haar gelaat te bedekken
en dan is alles in verwarring, vallen de vogels
uit de bomen, lijkt het einde van de wereld

nabij en al duurt dit nog vijf miljard jaar
toch is ondraaglijk de gedachte dat ook zij
ooit zal eindigen en dat al het leven
dat ze koestert dan voorbij zal zijn

MAAN

als in koude, wolkeloze nachten
plotseling al te zichtbaar wordt
hoe volstrekt alleen wij door deze
peilloze leegte moeten reizen

9

legt zij haar arm om ons heen
waarbij al het water van de zeeën
gedwee met haar meewiegt
precies zoals onze vrouwen

met wie ze toch ooit een geheim
verbond heeft gesloten: ze neuriën
en bloeden zelfs zachtjes mee
op het ritme van haar trage dans

die de aarde doet rimpelen
en trillen, er voor onze
oren onhoorbaar de zuiverste
grondtoon aan ontlokt

AARDE

10 dat ze van ons houdt is onwaarschijnlijk
dat ze ons wil houden lijdt geen twijfel
zo stevig trekt ze ons tegen zich aan
dat gewrichten almaar harder gaan kraken

en wij blijven wel koppig ontkennen
dat ze met ons kan doen wat ze maar wil
trachten vaak aan haar greep te ontsnappen
maar langer dan een dag laat ze ons niet los

op de knieën dwingt ze ons ten slotte allemaal
doet ons huilend bekennen dat wij haar aanbidden
en als niemand het ziet willen we niets liever

dan haar vruchtbare koelte strelen, opsnuiven
de oeroude geur, koesteren de lome zwaarte
die ons draagt en ons uiteindelijk zal verpletteren

GRANIET

soms zitten wij samen op die ene plaats
in de wereld die ons blijkbaar heeft ontboden
enkel de vlammen in de haard verlichten
vaag onze gezichten en zo makkelijk praten we
over het zijn in dit leven op deze goede planeet

11

met uitzicht op bergen en een onbereikbaar
dal zijn alle stoorzenders ten slotte verstomd
laten de vlakbije sterren zich andermaal raken
zijn we weer als de dieren in het ons omringende
en wat bedreigende donkere bos, maar precies

dit ontbreken van licht toont ons de lang verloren
helderheid: nog slechts te willen zijn waar we zijn
met twee voeten op koud kilometersdik graniet
staat het kompas pal, draagt draaiende aarde
ons opnieuw op haar oude betrouwbare schouders

Grondtonen

BRENGERS VAN LICHT

zonder hen geen planten geen bomen geen leven
deze hele wereld altijd donker en dus volmaakt
onzichtbaar: als acht minuten geleden

15

zij niet vanop de zon zouden zijn vertrokken
zag ik nu dus niet deze tuin ongeremd bloeiend
en bloesemend in een alweer onthutsende lente

en zelfs na een reis van tien miljard jaar dwars
door een ijskoud universum klinken de oudsten
nog precies even helder, gaan ze nog altijd

even snel als het licht want dat zijn ze
en zo vallen ze gewichtloos op ons netvlies
vertellen ons verhalen over het begin van alle tijd

over de geboorte van verre nevels en sterren
die vandaag, nu onze ogen ze voor het eerst mogen
zien, nochtans allang zijn gedoofd en verdwenen

WATER

16 dat in me, door me, langs me stroomt
waardoor ik me sinds ik ben begonnen
altijd gedragen en gekoesterd voel

dat dit oudste meest vanzelfsprekende
soms ook plotseling ontikbaar wordt
zoals gisteren dus, toen ik het liefdevol

voor me uit fluisterde en alles rondom
mij zacht begon te resoneren alsof
een eeuwige vraag door miljarden

jubelende stemmen werd beantwoord
met een dorst die er altijd was geweest
van aarde voelde ik de stuwende

bloedsomloop: even was er het besef
dat ik enkel door het uitspreken van dit
ene woord alle leven had beroerd

LUCHT

gelukkig beseffen we niet voortdurend hoe wankel
en hulpeloos wij een leven lang balanceren
op de rand van de verstikkingsdood

17

want om de vijf seconden slaan hersenen onopvallend
alarm, trekken middenrifspieren zich samen
ontvouwt zich de warme blaasbalg van onze longen

beluister dus af en toe verwonderd dit zachte ruisen
en voel het precieze ogenblik waarop zich in het diepst
van jezelf het wonder voltrekt, meer dan tien keer

per minuut wordt wat eerst nog buiten was helemaal
binnen, grijpen longblaasjes snel en precies wat nodig is
nemen afscheid van wat ons lichaam overbodig acht

dag en nacht worden wij omarmd en omhuld door deze
onzichtbare, immer bescheiden metgezel die ons zelfs
bijstaat als wij bang en zinloos happen voor het laatst

HET ZOEMT EN GONST

18 terwijl wij mensen met elkander praten en denken
dat we plannen maken, zoemt en gonst onophoudelijk
dit oeroud en voor ons onkraakbaar versleuteld gesprek

legers bacteriën en schimmels overleggen geduldig
met cambium van bomen, met huid- en darmcellen
van mensen en dieren, stuifmeelkorrels luisteren

aandachtig of de juiste stamper is bereikt, virussen
sluiten bilaterale akkoorden met hun gastheren: elke
levende cel op deze planeet verheft zijn eigen stem

geen meesterplan dus van een almachtige god tot wie
het al te makkelijk bidden en smeken was maar slechts
deze ongrijpbare, genadeloze dictatuur van het minuscule

het onstuitbare vliegwiel van het leven zet voor ons dwazen
die ooit nog dachten dat wij de heersers van dit universum
waren totaal willekeurig en onontrafelbaar alle bakens uit

DIT ZACHTE

ook zonder dat we het beseffen hunkeren wij
voortdurend naar dit vanzelfsprekende zachte
dat het gewicht dat wij torsen, ons logge lichaam

19

blijft verwelkomen en onze stappen dempt
niets meer dan blote huid van aarde is dit
door zon, regen en wind geduldig verkruiemde

waarop het gras, het mos, alle planten en bomen
waarop dieren met eerbied hun poten laten neerkomen
laat ons dus beducht zijn voor het ogenblik waarop we

niet langer huid tegen haar huid elkaar mogen bevoelen
en beluisteren: hoe verloren onze gedachten en wij
voor altijd losgeraakt van de grond en alle werkelijkheid

METGEZELLEN

20 je hart dat uit je borst naar buiten wil
wanneer je iemand weerziet die je zonder
het te weten al heel lang aan het missen was

dat is precies wat mij gebeurt in de bocht
van de rivier, in tegenlicht tegen de blauwe
lucht, op de zonovergoten open plek in het bos

als ik hen ontmoet: ijsvogel, buizerd, ree en specht
goddank zijn zij er nog steeds, ze hebben zich
tot nu toe uit onze klauwen weten te redden

want dat is de laatste dag die ik bovenal vrees
waarop geen enkel dier meer te zien of te horen
nog slechts het luidruchtig gebalk, het doelloos

geklooi van de eigen dwaze soort, al onze kansen
om nog ooit door deze schepping te worden
aanvaard voorgoed te grabbel gegooid